

WINTERMUTE FORWARDING

LA GUERRA DELS
MONS O L'ENCÍS
DE LA POSTVERITAT

//FERRAN CLAVERO

INDEX

L'encís de la postveritat.	3
Referents escollits.	6
Altres referents.	7
Imatges de l'inici.	8
Esboços del procés.	9
Dibuixos finals.	11
El Fanzine "LA GUERRA DELS MONS".	13
Bibliografia.	18

ENCÍS n. m.

- 1.- Conjunt de paraules que tenen un poder màgic i que es pronuncien per canviar la naturalesa o la forma d'algú o d'alguna cosa.
- 2.- Aspecte d'una persona o d'una cosa que atrau.

L'ENCÍS DE LA POSTVERITAT

Aquesta proposta és una aproximació al concepte de la postveritat, aparegut l'any 2016. La postveritat és una falsedat que es val de tot tipus d'elements, verídics o no, per modificar la nostra realitat interpretada, o al menys intentar-ho.

Per materialitzar aquesta aproximació he recollit la idea del *fanzine* per la seva associació a ser la principal via d'expressió i difusió de l'*underground*, de moviments de tot color polític, culturals, contraculturals, fins i tot subculturals si parlem dels actuals moviments negacionistes, per tot això crec que és la eina més adequada. També el trobo un format de publicació encertat, molt popular, fet servir des del segle XIX fins als nostres dies, ja en format *e-zine*, i més recentment amb distribució digital via xarxes socials o en portals especialitzats com *Webtoon* o *lektu*, avui en dia és reconegut com a mitjà d'expressió artística a més a més de ser un format econòmic.

El fanzine que presnto “La guerra dels mons” contrasta extractes del famós programa radiofònic emès el 1938 des del Mercury Theatre de Nova York dirigit per Orson Welles on es narra la invasió del nostre món per part d’alienígenes del planeta Mart amb la representació en forma de dibuixos del que, amb total seguretat, passava als indrets més rellevants esmenats en el programa.

Milions d’oients van escoltar el programa i desenes de milers van creure les paraules de la ràdio. Orson Welles va fer creure bona part de la seva audiència que estaven sota l’atac de les forces de Mart. Però la veritat és que el 1938 no va ser l’any en què Mart va envair la Terra, com també és una certesa que a la granja Willmuth, als pantans de New Jersey o a la ciutat de Nova York no es donaven els fets que des de la ràdio explicaven.

Així aquest fanzine confronta dues percepcions de la realitat, la llegida a partir de la transcripció del guió radiofònic, amb la visual a partir de dibuixos dels indrets.

En aquesta anècdota radiofònica, on Welles es val de la posició hegemònica de la Ràdio com a mitja de transmissió immediata de la informació de l’època per intervenir en la percepció de la realitat de les persones, pot ser curiosa i simpàtica, però tot és torna molt més fosc i amenaçador si posem sobre la taula altres “anècdotes”, com el “*retoc fotogràfic*” fet per l’estat soviètic durant la presidència de Stalin del 1922 al 1952, els informes sobre l’existència d’armes de destrucció massiva a Iraq l’any 2003, el *Brexit* del 2016 o les tàctiques trumpistes durant les eleccions presidencials del 2017. Tots són fets on governs se serveixen de la postveritat per canviar el que la gent percep com a realitat i així obtenir privilegis polítics, econòmics, socials i militars.

La postveritat és una falsedat que funciona com un encís, canvia els fets, distorsiona les paraules, ofereix dubtes (raonables o no) en la nostra concepció de *la veritat* al percebre la realitat, és una música que tenim al cau d'orella, no la podem eliminar, no en un món hiperconectat, globalitzat i immediat com és el que ens ha tocat viure.

Orson Welles va realitzar un programa de ràdio que volia fer creure als oients que realment hi havia una invasió, i ho va fer fent servir tota mena de trampes, falsos efectes tècnics, falsos informes, falsos reporters, falsos testimonis, falses opinions de falsos especialistes, tot fals. Hi ha un ésser de la mitologia Grega, de la Terra, no de Mart, que també fa servir el so per enganyar als seus oients, les Sirenes de l'Odissea que habiten una illa davant de Sorrento al mar Mediterrani.

Els mariners de l'Odissea morien ofegats en embogir per la veu celestial de les sirenes. Nosaltres, com a societat, podem embogir per uns cants que criden a l'engany i ofegar-nos en la falsa harmonia d'uns fets incerts.

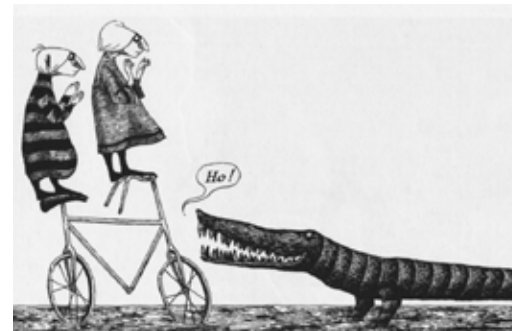
Hem de resistir a aquesta simfonia de la postveritat, com Odisseu va resistir els cants de les sirenes en el seu retorn a Ítaca. Hem de lligar-nos al màstil del nostre coneixement amb les cadenes de l'esperit crític i la voluntat de contrastar les realitats que percebem.

Crec, amb tota sinceritat, que, de no fer-ho així, acabarem com els antics mariners Grecs, seduïts pels cants de les sirenes. Serem captius de l'encís de la postveritat.

REFERENTS GRÀFICS ESCOLLITS

Edward Gorey

Mestre del macabre i un virtuós en l'ús de les tintes.

Saul Bass

Excel·lent cartellista i dissenyador gràfic, en tots els seus treballs destaca l'equilibri entre extensió/color/forma.

Ashley Woods.

Autor de còmics entre altres coses, de Woods m'agrada tot. Des del plantejament del dibuix/pàgina fins a la construcció de la forma amb semitons i grisos.

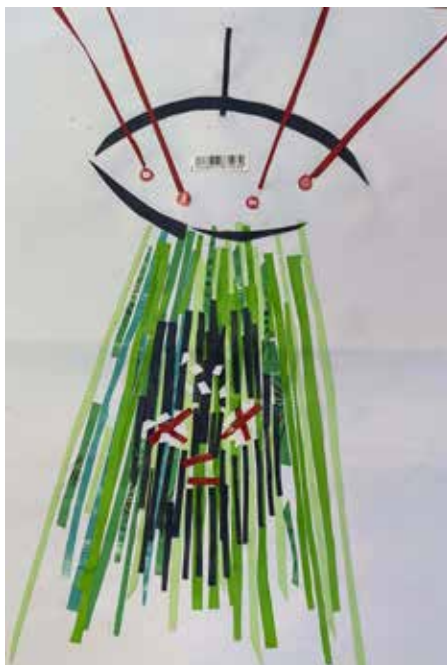
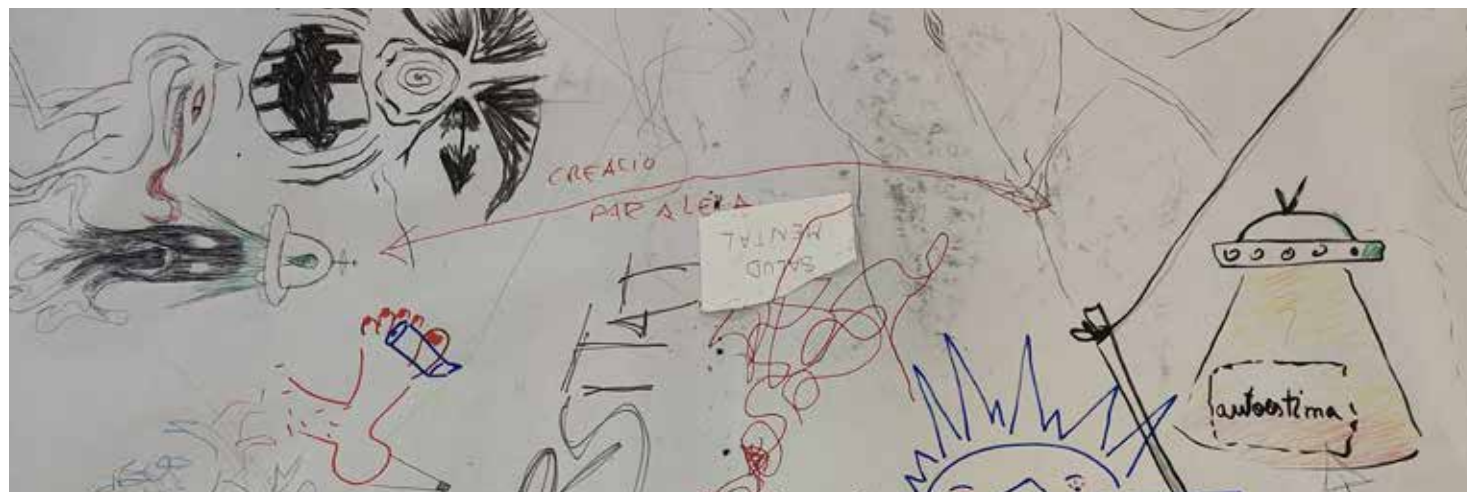

ALTRES REFERENTS

Cap referent d'altres camps artístics o estètics ha estat emprat per aquest projecte d'una forma conscient, encara que també és cert que durant la creació d'aquesta peça ha sonat la música de grups de Punk rock californià dels 80s i 90s com *Bad Religion*, *NOFX*, *Lag Wagon* i *Pennywise* i el llibre que tenia a la tauleta de nit era *H.P. Lovecraft Contra el mundo, contra la vida* de Michel Houellebeck, i per tant, segur que trobem aportacions per part de tots ells en el resultat final.

IMATGES DE L'INICI

Imatge llavor (1) del projecte i tres treballs derivats en forma de collage (2) tinta (3) i semicalca en paper vegetal (4).

(2)

(3)

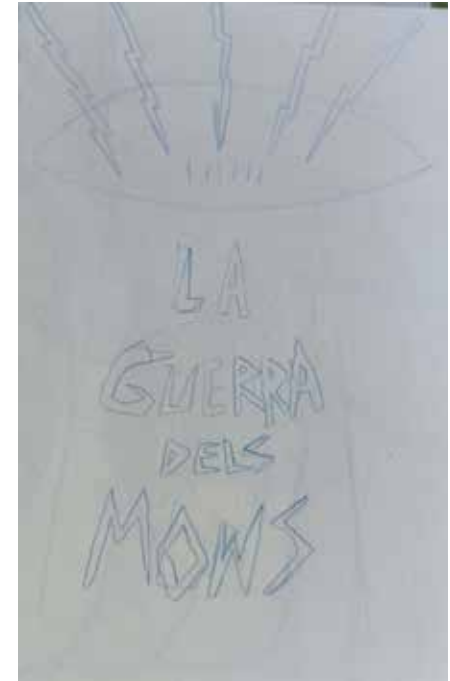
(4)

(1)

ESBOSSOS DEL PROCÉS

Esbossos en llapis blau i tinta
de la peça final.

Per tal de poder aconseguir una llegibilitat òptima, mantenir un equilibri entre blancs/negres i combinar-ho tot en una proposta formal atractiva he decidit plantejar les tres imatges centrals com una única pàgina de tres vinyetes (5,6,7)

(5)

(6)

(7)

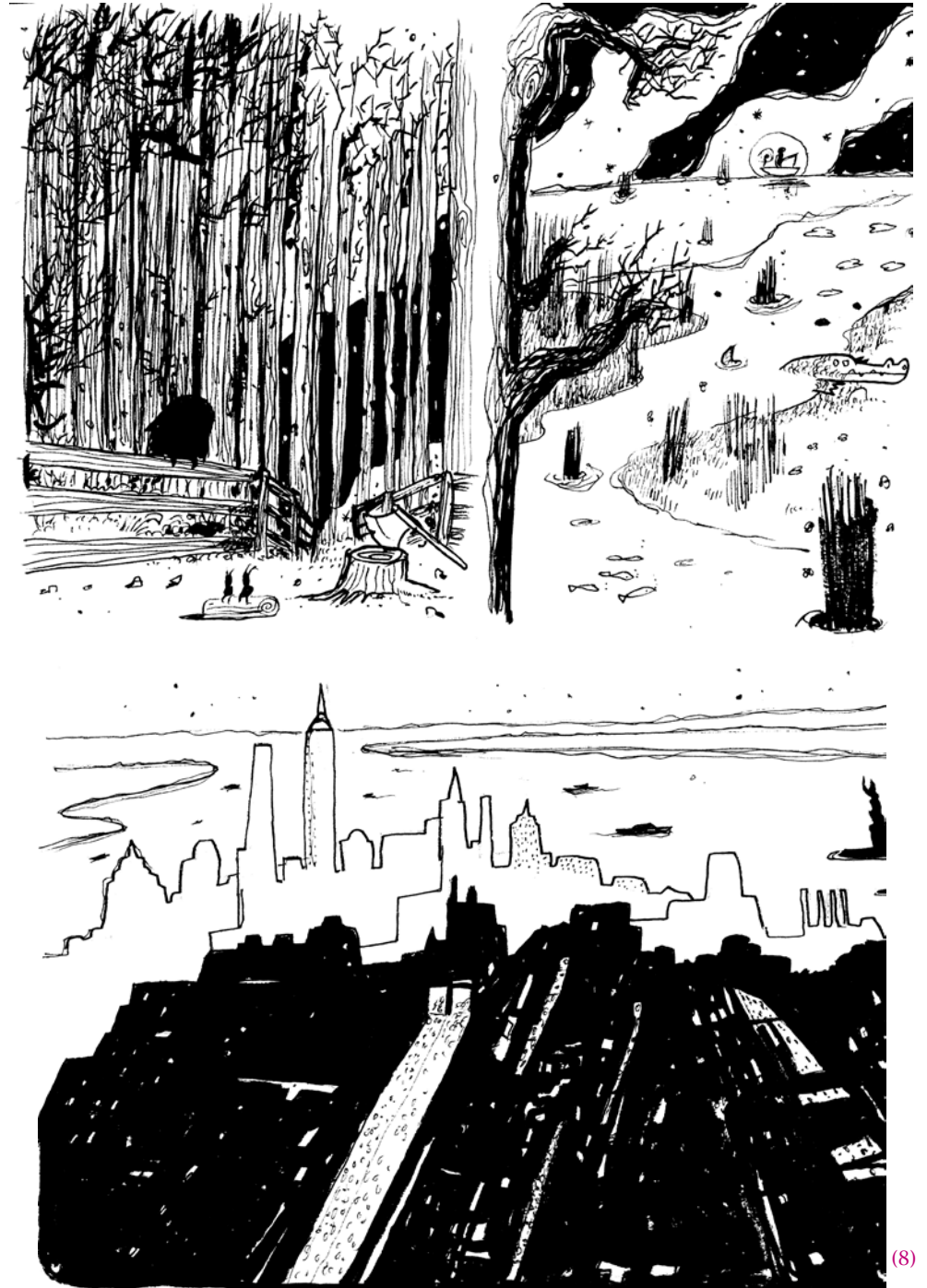
10

DIBUIXOS FINALS

Dibuixos a tinta i collage finals per l'edició final del *fanzine*.
Portada i pàgines 1 i 2 respectivament.

Dibuix final de la pàgina central (8) del *fanzine* i la seva contraportada (9).

EL FANZINE DE “LA GUERRA DELS MONS”

Pàgines finals de la peça un cop finalitzats els treballs digitals, fets en Adobe Photoshop CC 2019, amb una tauleta gràfica Wacom Cintiq UX (model 2010).

Senyores i senyors, els parla de nou Carl Phillips des de la granja Willmuth en Grovers Mill ... No sé per on començar... Aquest és un espectacle estrany, una espècie de "Mil i una nits" modern...

Penso que "això"...; que aquesta "cosa" que està davant meu, soterrada enmig d'un ampli cràter... Oh! Una forma geperuda surt del cràter!

Què és això? Un moment... Oh! Oh!... Un raig de llum atrapa a les gentes que són a prop... Els il·lumina el cap! DÉU MEU, S'INCENDIEN! Ara, tot el camp s'incendia!! Els arbres..., les granjes..., els tancs de gasolina dels cotxes... tot és presa del foc. S'acosten. Estan com a 20 iardes... a la meua dreta...

Senyores i senyors, interrompem la emissió per a portar-los un butlletí de l'Agència de Notícies Intercontinental. A les 8.20, hora del centre, el professor Farrell de l'Observatori de Mont Jennings de Chicago, Illinois, va dir haver observat diverses explosions de gas incandescent ocorregudes a intervals regulars en la superfície del planeta Mart.

M'informen que hi ha un despatx de Trenton, Nova Jersey. Un immens objecte incandescent, que se suposa és un meteorit, ha caigut a les 20.50 hores en un ranxo als voltants de Grovers Mill. Hem enviat una unitat mòbil al lloc dels fets.

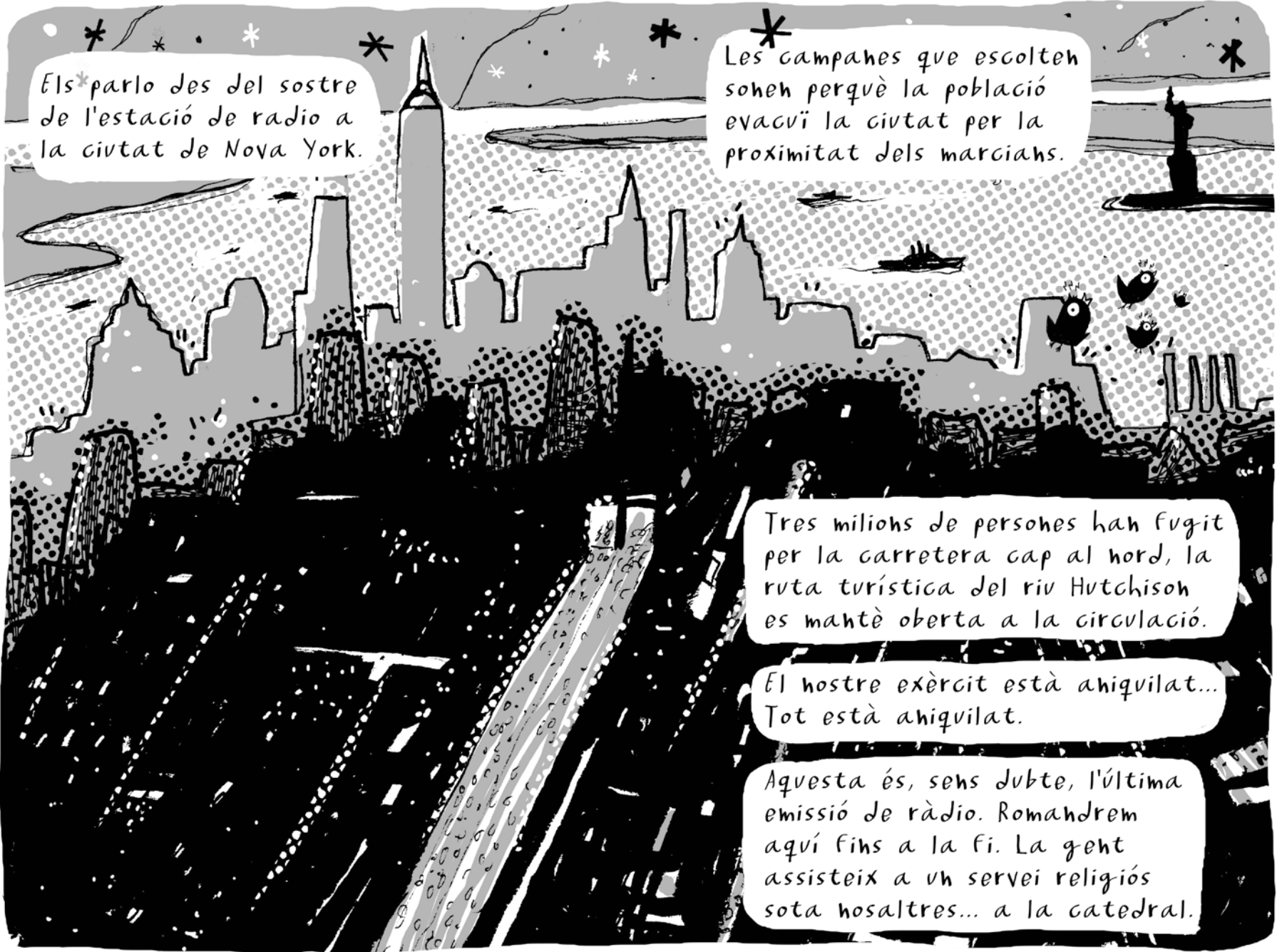

És una cosa que es mov...
un metall rígid... una espècie
d'escut surt del cilindre...
i puja cada vegada més alt.
Aquesta cosa s'aixeca sobre
les seves cames..., de fet
sembla una espècie d'esquelet
metàl·lic. Ara, la "cosa"
deixa enrere els arbres...

Aquí Newark, Nova Jersey...
Aquí Newark, Nova Jersey...
Aneu amb compte! Un fum
negre verinós es propaga
des dels pantans de Jersey.
Torni a la ruta del sud.
Les màscares de gas són
insuficients.

M'arriba un butlletí... Cilindres
marcians són per tot el país.
Un als afores de Buffalo, un
a Chicago, Sant Lluís... Tot
això sembla orquestrat...

Els*parlo des del sostre
de l'estació de radio a
la ciutat de Nova York.

*
Les campanes que escolten
sonen perquè la població
evacui la ciutat per la
proximitat dels marcians.

Tres milions de persones han fugit
per la carretera cap al nord, la
ruta turística del riu Hutchison
es manté oberta a la circulació.

El nostre exèrcit està aniquilat...
Tot està aniquilat.

Aquesta és, sens dubte, l'última
emissió de ràdio. Romandrem
aquí fins a la fi. La gent
assisteix a un servei religiós
sota nosaltres... a la catedral.

Tota la tipografia del *Fanzine*, menys la dels subtítols de la portada, ha estat generada a partir de la meua escriptura manual amb el programari de creació tipogràfica Fontlab VI.

Fotografies de la impressió en grisos de la peça en paper setinat de baix gramatge.

BIBLIOGRAFIA

- Edward Gorey, *Amphigorey (15 obras ilustradas de Gorey)*, Valdemar (2002), ISBN: 84-7702-381-6.

- H. G. Wells (1898) , *La guerra dels mons*, Cuaderns Crema (2005), ISBN: 978-84-7727-212-0.

- Michel Houellebeck (1991), H.P. Lovecraft *Contra el mundo, contra la vida*, Ed Anagrama (2021), ISBN: 978-84-339.6466-3

- Ashley Wood i Sam Kieth, *POPBOT*, Idea + Design Works (2002), ISBN: 0-9712282-2-1.

- Agustín Sánchez Cotta (2019), *Sobre Verdad y Posverdad en sentido social (On Truth and Post-truth in a social sense)*, Universidad de Cordoba
DOI: <http://dx.doi.org/10.12795/Ambitos.2019.i45.13>

- Federico Aznar Fernández-Montesinos (2018), *La posverdad. Seguridad y Defensa*, Cuadernos de estrategia, N°. 197, ISSN 1697-6924.
<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=6518645>

- LA GUERRA DE LOS MUNDOS de H.G. Wells. (En adaptación radiofónica de Howard Koch). Traducción de Carmen Limón © (2018).
http://www.radio.unam.mx/wp-content/uploads/2018/10/La-guerra-de-los-mundos_guion-traducido_2018.pdf

LA GUERRA DELS
MONS O L'ENCÍS
DE LA POSTVERITAT

//FERRAN CLAVERO